

UWAGI OGÓLNE

1. Dane w Biuletynie Statystycznym prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności - PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885).

Grupowania wyrobów i usług dokonuje się na podstawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU 2008), wprowadzonej od 1 stycznia 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 października 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293 z późn. zm.). PKWiU 2008 została oparta na następujących klasyfikacjach i nomenklaturach międzynarodowych: „Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2”, „Classification of Products by Activity – CPA” oraz „Combined Nomenclature - CN”.

2. Dane statystyczne prezentowane są w układzie PKD 2007 według sekcji, działów i – w niektórych przypadkach – grup.

3. Prezentowane dane obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności, tj. zaliczane do sektora publicznego i prywatnego.

Do **sektora publicznego** zalicza się podmioty stanowiące własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego. Do **sektora prywatnego** zalicza się podmioty gospodarki stanowiące własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego lub brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

4. Dane opracowano zgodnie z każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.

5. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

6. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. W Biuletynie Statystycznym **dane** w zakresie:

1) pracujących, zatrudnienia i wynagrodzeń dotyczą podmiotów gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, przy czym (z wyjątkiem pracujących) dane nie obejmują zatrudnionych poza granicami kraju oraz zatrudnionych w organizacjach społecznych, politycznych, związkach zawodowych i in.;

2) wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób;

GENERAL NOTES

1. Data contained in the Statistical Bulletin are presented in accordance with the **Polish Classification of Activities - PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1st January 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24th December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885).

Products and goods are grouped in accordance with the Polish Classification of Products and Services (PKWiU 2008), introduced on 1st January 2009 by the decree of Council of Ministers, dated 29th October 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293 with later amendments). PKWiU 2008 was compiled on the basis of the following international classifications and nomenclatures: “Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev.2”, “Classification of Products by Activity – CPA”, and “Combined Nomenclature CN”.

2. Statistical data are presented in accordance with NACE Rev.2 as arranged by sections, divisions and, in certain cases, groups.

3. Presented data cover units of the national economy regardless of ownership, i.e. included in the public and private sectors.

The **public sector** includes entities of state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local self-government entities ownership and “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities. The **private sector** includes entities of private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) and “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities or lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

4. Data are compiled according to the respective organizational status of units of the national economy.

5. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

6. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e., production and service activity, on their own-account in order to earn a profit.

7. In the Statistical Bulletin, **data** in regard to:

1) employed persons, employment as well as wages and salaries concern entities of the national economy in which the number of employed persons exceeds 9 persons; data do not include paid employees abroad (excluding employed persons) and in social and political organizations, trade unions, etc.;

2) financial results of non-financial enterprises and investment outlays and newly started investments refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev.2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons;

3) skupu produktów rolnych:

- za okresy miesięczne pochodzą z meldunków o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej,

- za okresy półroczne (z miesięcznym opóźnieniem) uwzględniają korekty wynikające ze sprawozdawczości obejmującej również osoby fizyczne prowadzące skup o wartości przekraczającej 10 tys. zł.

Zarówno dane miesięczne, meldunkowe jak i ze sprawozdawczości półrocznej obejmują skup produktów rolnych tylko od producentów z terenu województwa.

Wskaźniki dynamiki liczone są w zakresie porównywalnym na bazie danych meldunkowych, a po półroczu – po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej;

4) produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa oraz sprzedaży detalicznej towarów dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9;

5) produkcji wyrobów dotyczą podmiotów (producentów wyrobów przemysłowych we wszystkich rodzajach działalności), w których liczba pracujących przekracza 49.

8. Ilekroć w *Biuletynie* jest mowa o **sektorze przedsiębiorstw**, dotyczy to podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

9. Ilekroć w *Biuletynie* jest mowa o przemyśle, dotyczy to sekcji PKD 2007: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

10. Wartość produkcji i wskaźniki dynamiki, jeżeli nie zaznaczono inaczej, zostały podane bez wyrównań sezonowych.

11. W tablicach – o ile nie zaznaczono inaczej – dane w ujęciu wartościowym oraz wskaźniki struktury podano w cenach bieżących, a wskaźniki dynamiki na podstawie wartości w cenach stałych. Jako ceny stałe od 2006 r. przyjęto ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.).

12. W przypadku zmian metodycznych oraz zmian w systemie cen stałych – wskaźniki dynamiki obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

3) *procurement of agricultural products:*

- *for monthly periods comes from reports on the quantity of procurement by legal persons and independent organizational entities without legal personality,*

- *for semi-annual periods (with a one month delay) includes revisions resulting from reports and also includes procurement by natural persons when its value exceeds 10 thous. zł.*

Both monthly, registration and half-yearly reported data include procurement of agricultural products only from producers located on the territory of the voivodship.

Indices are compiled in comparable conditions on the basis of data reported; after half-year periods – with the correction revisions from reporting half-year system;

4) sold production of industry and construction, and retail sale of goods cover those economic units, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

5) production of products refer to entities (producers of industrial products all kinds of activities refer to those units), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

8. The category – **enterprise sector** – used in the *Bulletin*, indicates those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

9. The category – **industry** – used in the *Bulletin*, refers to the NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

10. The value of production and volume indices, if not indicated otherwise, are not seasonally adjusted.

11. In the tables – unless otherwise stated – data in terms of value and structural indicators are presented at current prices and indices, on the basis of value at constant prices. As constant prices since 2006, were adopted 2005 constant prices (2005 average current prices).

12. In the case of methodological changes and changes in the system of constant prices, indices are calculated using the chain-base index method.

13. Dane według sekcji, działów i grup PKD 2007 oraz dane o produkcji opracowano metodą przedsiębiorstw.

14. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach *Biuletynu Statystycznego*.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

17. W tablicach zawierających w boczku okresy miesięczne, w przypadku braku informacji podano dane kwartalne, wpisując je na poziomie miesiąca kończącego dany kwartał.

18. W *Biuletynie Statystycznym* zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych z PKD 2007 i PKWiU 2008; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw przedstawia się następująco:

13. Data by the NACE Rev. 2 sections, divisions and groups and data of production of products are compiled following the enterprise method.

14. Some figures are provisional and may be subject to revision in next editions of the Statistical Bulletin.

15. Due to the rounding of data processing, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

16. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.

17. In tables presenting monthly data on the side, when such data are not available, quarterly data are shown in the line of the month ending a given quarter.

18. The names of some classifications levels of PKD 2007 and PKWiU 2008 used in the Statistical Bulletin have been abbreviated; abbreviations in the publication are marked in the tables with the sign “Δ”. The abbreviations and their complete names are presented as follows:

skrót	pełna nazwa	abbreviation	full name
sekcje PKD 2007		sections of the NACE Rev. 2	
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	x	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	x	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
handel; naprawa pojazdów samochodowych	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	trade; repair of motor vehicles	wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
zakwaterowanie i gastronomia	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	accommodation and catering	accommodation and food service activities
obsługa rynku nieruchomości	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	x	real estate activities
administrowanie i działalność wspierająca	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	x	administrative and support service activities
działy PKD 2007		divisions of the NACE Rev. 2	
produkcja skór i wyrobów skórzanych	produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	x	manufacture of leather and related products
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	produkcja wyrobów z drewna, oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	x	manufacture of coke and refined petroleum products
produkcja wyrobów farmaceutycznych	produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	manufacture of pharmaceutical products	manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
produkcja wyrobów z metali	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	manufacture of metal products	manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment

skrót	pełna nazwa	abbreviation	full name
działy PKD 2007 (dok.)		divisions of the NACE Rev. 2 (cont.)	
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	x	manufacture of machinery and equipments n.e.c
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	x	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
gospodarka odpadami; odzysk surowców	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	x	waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	x	construction of buildings
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	x	civil engineering
wyroby według PKWiU		Products of PKWiU	
mleko	mleko płynne przetworzone	milk	processed liquid milk
masło	masło i pozostałe tłuszcze do smarowania	butter	butter and other spreads
ser świeży	ser świeży (niedojrzewający i niekonserwowany), włącznie z serem serwatkowym i twarogiem	unripened fresh cheese and curd	fresh cheese (unripened or uncured cheese), including whey cheese and curd
farby, lakiery	farby, lakiery i podobne środki pokrywające, farba drukarska, gotowe sykatywy i masy uszczelniające	paints, lacquers	paints, lacquers and similar coating agents, printing ink, prepared driers and mastics

19. Dane prezentowane dla województwa, podregionów i powiatów odpowiadają poziomowi 2, 3 i 4 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz.U. Nr 214, poz. 1573), w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 VII 2000 r. (Dz.U. Nr 58, poz. 685 z późn. zm.).

Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.

20. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

19. Data presented for voivodship, subregions and powiats correspond to levels 2, 3 and 4 of the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS), compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in countries of the European Union. NTS in force since 1 I 2008 was introduced by the decree by the Council of Ministers, dated 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573) replacing the NTS in force until 31 XII 2007, on the basis of the decree by the Council of Ministers, dated 13 VII 2000 (Journal of Laws No. 58, item 685, with later amendments).

Subregions (level 3) group powiat-level units.

20. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of the Central Statistical Office.

ZNAKI UMOWNE

Kreska	(–)	–	zjawisko nie wystąpiło.
Zero	(0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
	(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Kropka	(.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	(x)	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak	(*)	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
Znak	(Δ)	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
Znak	(#)	–	oznacza, że dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
"⌈"		–	oznacza „w tym”, tj. nie podaje się wszystkich składników sumy.

SYMBOLS

(–)	–	<i>magnitude zero.</i>
(0)	–	<i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
(0,0)	–	<i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
(.)	–	<i>data not available or not reliable.</i>
(x)	–	<i>not applicable.</i>
(*)	–	<i>data revised.</i>
(Δ)	–	<i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
(#)	–	<i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.</i>
"⌈"	–	<i>term "of which", indicates that not all elements of sum are given.</i>

**WAŻNIEJSZE SKRÓTY
ABBREVIATIONS**

zł	–	złoty <i>złoty</i>
tys.	–	tysiąc <i>thousand</i>
mln	–	million <i>million</i>
t	–	tona <i>tonne</i>
dt	–	decytona <i>deciton</i>
kg	–	kilogram <i>kilogram</i>
g	–	gram <i>gram</i>
l	–	litr <i>litre</i>
ml	–	mililitr <i>millilitre</i>

m	–	metr <i>metre</i>
m ²	–	metr kwadratowy <i>square metre</i>
m ³	–	metr sześcienny <i>cubic dekametre</i>
szt	–	sztuka <i>piece, unit</i>
cd.	–	ciąg dalszy <i>continued</i>
dok.	–	dokończenie <i>continued</i>
tabl.	–	tablica <i>table</i>
PKD	–	Polska Klasyfikacja Działalności <i>NACE classification</i>
PKWiU	–	Polska Klasyfikacja Wyróbów i Usług <i>PRODCOM</i>

WYJAŚNIENIA METODYCZNE

1. Dane o ludności do 2010 r. zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a od 2011 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano: małżeństwa – według miejsca zameldowania męża przed ślubem, urodzenia – według miejsca zameldowania matki noworodka, zgony – według miejsca zameldowania osoby zmarłej.

Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet - 18-59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.

2. Dane o pracujących obejmują osoby pełnozatrudnione i niepełnozatrudnione w głównym miejscu pracy.

Do **pracujących** zaliczono:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy;
- 2) właścicieli i współwłaścicieli jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów oraz osoby zatrudnione przez agentów;
- 5) członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

Prezentowane w Biuletynie dane nie obejmują pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

3. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, a także w wymiarze niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

4. Dane o **bezrobociu rejestrowanym** dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami).

Liczba bezrobotnych nie obejmuje osób odbywających m.in. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych i prace społecznie użyteczną.

Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę bezrobotną zarejestrowaną w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia (potwierdzonego dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem) nauki w szkole, kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu jako osoba niepełnosprawna.

METHODOLOGICAL NOTES

1. Data concerning population to 2010 are compiled on the basis of results of Population and Housing Census 2002 and since 2011 on the basis of results of Population and Housing Census 2011 as well as current reporting data on vital statistics and population migration.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows: marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage, births - according to the mother's place of permanent residence, deaths - according to the place of permanent residence of the deceased.

The **working age population** refers to males, aged 18-64, and females, aged 18-59. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

2. Data on employed persons includes those employed on a full and part-time basis in the main place of work.

Employed persons include:

- 1) persons employed on the basis of a labour contract;
- 2) owners and co-owners of units engaged in economic activities including contributing family members;
- 3) outworkers;
- 4) agents and persons employed by agents;
- 5) members of agricultural production cooperatives.

Data presented in the Bulletin do not include private farms in agriculture or employees of budget entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

3. Data on **average paid employment** includes persons employed on the basis of a labour contract on a full and part-time basis, converted to full-time work period.

4. The data on **the unemployed persons registered** in the powiat labour offices are presented in accordance with the Law of 20th April 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (Journal of Laws No. 99, item 1001, with later amendments).

Registered unemployment has not include persons who: undergoing traineeships, an internship, person undergoing occupational preparation of adults and social utility works.

For the unemployed graduate is a unemployed person registered within the period of 12 months since the completion (confirmed with a diploma, certificate, or other document) of school education, occupational courses of a duration for no less than 24 months, or acquired the right to perform a job as the disabled person.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy to, zgodnie z art. 49 ww. ustawy, m. in. osoby spełniające co najmniej jedno z kryteriów, w tym między innymi:

- 1) bezrobotni do 25 roku życia,
- 2) długotrwale bezrobotni,
- 3) bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- 4) bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych,
- 5) bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- 6) bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, bezrobotni niepełnosprawni.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Oferta pracy (wolne miejsce pracy i miejsce aktywizacji zawodowej) oznacza zgłoszenie przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy:

- co najmniej jednego wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (tj. wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umów cywilnoprawnych), w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika,
- miejsca aktywizacji zawodowej, przyjętego do realizacji, takiego jak staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, praca społecznie użyteczna.

5. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, prowadzonego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych. Dane BAEL liczone są w oparciu o dokładną datę urodzenia.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- 1) wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą dochód lub zarobek, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- 2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Unemployed persons with a specific situation on the labour market are the persons who in accordance with the Article 49 of the above-mentioned Law meet at least one of the following criteria of which among others:

- 1) *unemployed persons below 25 years of age,*
- 2) *are long-term unemployed,*
- 3) *unemployed persons over 50 years of age,*
- 4) *unemployed persons without occupational qualifications,*
- 5) *unemployed persons bringing up single-handed at least one child below 18 years of age,*
- 6) *unemployed persons who after serving a prison sentence did not take up employment,*
- 7) *disabled unemployed persons.*

The long term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation in the workplace.

Registered unemployment rate was compiled as a ratio of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e. excluding employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Job offer (vacant place of employment and place of occupational activation) means declaring by the employer to the powiat labour office:

- *at least one vacant place of employment or other paid work (i.e. performing work or providing services on the basis of the civil-legal contracts), in a particular occupation or speciality, in order to find an appropriate employee,*
- *place of occupational activation, adopted to implementation, such as traineeship, occupational preparation of adults, social utility work.*

5. *Data on the economic activity of the population, aged 15 and more, are compiled on the basis of Labour Force Survey (LFS), which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of randomly selected households. The LFS data have been calculated on the basis of the exact date of birth.*

The employed persons are all persons aged 15 and more who within the surveyed week:

- 1) *performed for at least one hour any work generating pay or income, i.e. were employed as a paid employee, worked on own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside of agriculture;*
- 2) *had work but did not perform it:*
 - *due to illness, maternity leave or vacation,*
 - *due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 exceeded 3 months and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto wages and salaries.*

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Z uwagi na reprezentacyjną metodę badania **BAEL** zalecana jest ostrożność w posługiwaniu się danymi w tych przypadkach, gdy zastosowano bardziej szczegółowe podziały i występują liczby niskiego rzędu, mniejsze niż 15 tysięcy. W przypadku, gdy liczby wynoszą poniżej 5 tys., zostały one zastąpione znakiem kropki ("."), co oznacza, że konkretna wartość nie może być pokazana ze względu na losowy błąd próby.

6. Przeciętne wynagrodzenia miesięczne nominalne przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:

- 1) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- 3) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
- 4) honoraria wypłacane niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

7. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach miesięcznych prezentuje się w ujęciu brutto.

8. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych - ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa);

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Dane dotyczące emerytur i rent rolników indywidualnych z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego Skarbowi Państwa lub następcy podaje się bez rent strukturalnych w rolnictwie wprowadzonych od 1 I 2002 r. ustawą z dnia 26 IV 2001 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 539) z późniejszymi zmianami.

*The **unemployed persons** are persons aged 15–74, who within the period of the surveyed week did not work, actively sought work and was available for work within two weeks after the surveyed week.*

The unemployed persons also include persons who had found and were waiting to begin work within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

*The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or a given group) in population, aged 15 and more (total or a given group).*

*The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or a given group) in population, aged 15 and more (total or a given group).*

*The **unemployment rate** is calculated as the share of the unemployed persons (total or a given group) in the number of the economically active persons, aged 15 and more (total or a given group).*

*Since **BAEL** is a sample-based survey, it is important to be careful about using the data in cases where more detailed divisions were applied and where numbers are lower than 15 thousand. In cases when the numbers are estimated below 5 thousand, they are replaced by points ("."), what means, that the value cannot be displayed because of high random error.*

6. Average monthly nominal wages and salaries per employee are computed assuming the following:

- 1) personal wages and salaries (excluding wages and salaries of outworkers and apprentices as well as persons employed abroad);
- 2) payments from a share in profit or in the balance surplus of co-operatives;
- 3) additional annual wages and salaries for employees of budget sphere entities;
- 4) fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with labour contract.

7. Data on average monthly wages and salaries are presented in gross terms.

8. Information regarding **retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution — from the source of the Social Insurance Fund and the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures);

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the source of the Social Insurance Fund, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

Data concerning retirement pay and pensions for farmers, who transferred the farm to the State Treasury or to a successor, are presented excluding structural pensions in agriculture introduced since 1 I 2002 by the law dated 26 IV 2001 (Journal of Laws No. 52, item 539) with later amendments.

Świadczenia emerytalne i rentowe (wyplacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

Od 1996 r. do świadczeń z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wymienionych w pkt. 1-3 zostały włączone odpowiednio „Emerytury i renty pozostałe” obejmujące świadczenia przyznawane przez Prezesa Rady Ministrów oraz przyznawane, w drodze wyjątku, kombatanom i członkom ich rodzin przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągania przychodów z pracy. Od 1995 r. świadczenia nie obejmują zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych wypłacanych emerytom i rencistom na członków ich rodzin.

Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

9. Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (tekst jednolity ustawy – Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późniejszymi zmianami).

10. Przychody z całokształtu działalności obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami;
- 2) przychody ze sprzedaży towarów i materiałów, tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów przez siebie wytworzonych, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług;

- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny, aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;

Retirement pay and pension benefits (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pay;
- 2) pensions resulting from an inability to work;
- 3) family pensions.

Since 1996 to the benefits from non-agricultural social security system listed in points 1-3 were included in the appropriate categories "Other retirement pay and pensions", benefits granted by the President of the Council of Ministers as well as benefits granted, in exceptional cases, to combatants and members of their families by the President of the Social Insurance Institution.

Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work. Since 1995 benefits do not include family and nursing benefits paid to persons receiving retirement pay and pensions for their families.

Data regarding the **average monthly retirement pay and pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

9. Data on financial results of enterprises are presented as prescribed by the amended Accounting Act dated 29th September, 1994 (uniform text Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223 with later amendments).

10. Revenues from total activity includes:

- 1) net revenues from sale of products within country and for export which have been manufactured by the entity (goods, semi-finished goods and services) as well as packaging, equipment and third party services if the customers are invoiced for the foregoing together with the purchased products;
- 2) revenues from sale of goods and materials, i.e. current assets purchased for resale in a non-processed condition and products manufactured by entity if they are sold by shops within the company's network along with goods manufactured by other manufacturers.

Revenues from sale of products, goods and materials affecting the financial result are established in a value expressed in the actual sale prices, taking into account all discounts, rebates and deductions, excluding value added tax;

- 3) other operating revenues, i.e. revenues indirectly related with the operating activity of the entity, in particular: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;

4) przychody finansowe, tj. kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn Powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

11. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

1) koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;

2) pozostałe koszty operacyjne, tj. koszty związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub całość wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;

3) koszty finansowe, tj. m.in. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, stratę ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

12. Wyniki finansowe:

1) wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów stanowi różnicę między przychodami netto osiągniętymi ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów a kosztami poniesionymi na ich uzyskanie (koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów);

2) wynik na pozostałej działalności operacyjnej stanowi różnicę między pozostałymi przychodami operacyjnymi a pozostałymi kosztami operacyjnymi. Od 2002 r. zawiera część zdarzeń nadzwyczajnych związanych z działalnością operacyjną;

3) wynik działalności operacyjnej stanowi różnicę między przychodami netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, z uwzględnieniem dotacji, upustów, rabatów i innych zwiększeń lub zmniejszeń, bez podatku od towarów i usług oraz pozostałymi przychodami operacyjnymi a wartością sprzedanych produktów, towarów i materiałów wycenionych w kosztach wytworzenia albo cenach nabycia, albo zakupu, powiększoną o całość poniesionych od początku roku obrotowego kosztów ogólnych zarządu, sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz pozostałych kosztów operacyjnych;

4) *financial revenues, i.e. amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.*

11. Costs of obtaining revenues from total activity includes:

1) *cost of products sold, goods and materials related to the basic operating activity, which includes: the value of goods and materials sold as well as total costs decreased by the cost of generating benefits for the needs of the entity and corrected by charge in product stocks;*

2) *other operating costs, i.e. costs indirectly related to operating activity of the entity, in particular: loss on the sale of non-financial fixed assets, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, depreciation write-downs (write-downs relating to permanent loss of value), fines, penalties and damages paid, wholly or partially written-off receivables relating to bankruptcy, composition or reorganization, provisions formed for future certain liabilities or liabilities which are likely to occur (losses on current business transactions), adjustments of the depreciation value for non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations and fixed assets received free of charge;*

3) *financial costs, i.e., among other things interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investments, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

12. Financial results:

1) *the financial result from the sale of products, goods and materials constitutes a difference between net revenues gained from the sale of products, goods and materials and costs bore for their obtaining (cost of products sold, goods and materials);*

2) *the result on other operating activity is a difference between other operating revenues and other operating costs. Since 2002 this item has comprised part of extraordinary events related to operating activity;*

3) *the result on operating activity constitutes a difference between net revenues from the sale of products, goods and materials, including subsidies, discounts, rebates and other additions or disposals, excluding value added tax, and other operating revenues, and products, goods and materials sold valued at manufacturing cost, acquisition or purchasing prices, increased by the total general and administrative costs, costs of sales of products, goods and materials and other operating costs incurred since the beginning of the accounting year;*

4) wynik operacji finansowych stanowi różnicę między przychodami finansowymi, w szczególności z tytułu dywidend (udziałów w zyskach), odsetek, zysków ze zbycia inwestycji, aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżki dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi a kosztami finansowymi, w szczególności z tytułu odsetek, strat ze zbycia inwestycji, aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżki ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi;

5) wynik finansowy na działalności gospodarczej jest sumą wyników finansowych: na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, na pozostałej działalności operacyjnej oraz na operacjach finansowych;

6) wynik zdarzeń nadzwyczajnych stanowi różnicę między zyskami nadzwyczajnymi a stratami nadzwyczajnymi.

Wynik zdarzeń nadzwyczajnych został zawężony do finansowych skutków zdarzeń trudnych do przewidzenia, występujących poza działalnością operacyjną jednostki. Do zdarzeń nadzwyczajnych nie są kwalifikowane takie zdarzenia, jak: zmiana metod produkcji, sprzedaż zorganizowanej części jednostki, zaniechania lub zawieszenia części działalności, postępowania układowe;

7) wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;

8) wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych. Wpływający na wynik finansowy podatek dochodowy za dany okres sprawozdawczy obejmuje: część bieżącą i część odroczoną. Część odroczona stanowi różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami podatkowymi) na koniec i początek okresu sprawozdawczego;

13. Aktywa obrotowe oraz zobowiązania:

1) aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują: zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje lub rozliczenia międzyokresowe;

2) należności krótkoterminowe obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego;

3) inwestycje krótkoterminowe są krótkoterminowymi aktywami nabytymi w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów;

4) krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe są rozliczeniami, które trwają nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego;

5) zobowiązania są wynikającym z przeszłych zdarzeń obowiązkiem wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które powodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki;

4) the result on financial operations constitutes a difference between financial revenues, in particular, in respect of dividends (share in profits), interest, profits from the sale of investments, updating the value of investments, surplus of foreign exchange gains over losses, and financial costs, in particular, those relating to interest, losses on the sale of investments, updating the value of investments, the surplus of foreign exchange losses over gains;

5) the financial result on economic activity is the sum of the financial results: on the sale of products, goods and materials, on other operating activity and on financial operations;

6) the result on extraordinary events constitutes a difference between extraordinary profits and extraordinary losses.

This item was narrowed down to the financial results of the events, which are difficult to foresee and are not part of operating activity of the entity. Extraordinary events do not include changes in production methods, the sale of an organized part of the entity, abandonment or suspension of a part of activity, and composition;

7) gross financial result (profit or loss) is a result on economic activity corrected by result on extraordinary events;

8) net financial result (profit or loss) is obtained after decreasing the gross financial result by income tax on legal and natural persons. The income tax affecting the financial result relating to a given reporting period is composed of a current part and a deferred part. The deferred part constitutes a difference between provisions and assets relating to defer tax (pertaining to timing differences between gross financial result and taxable base due to different moments of reporting revenues and costs in accordance with the Accounting Act and tax regulations) as at the end and beginning of the reporting period;

13. Current assets and liabilities:

1) current assets are part of the property controlled and used by the entity in its operating activity whose value has been determined in a reliable manner resulting from past events and bound to generate economic benefits to the entity in the future. They include: stock (circulating or current fixed assets), short-term: dues, investments and inter-period settlements;

2) short-term dues include total debtors from deliveries and services and the whole or part of other debtors, which are not financial assets, with the maturity of twelve months as of the balance sheet date;

3) short-term investments are short-term assets acquired for the purpose of generating economic benefits owing to the increase in the value of these assets;

4) short-term inter-period settlements are the prepayments made for the period up to twelve months as of the balance sheet date;

5) liabilities are obligations resulting from past events entailing the provision of a consideration whose value has been determined in a reliable manner, which involve the use of an entity current or future assets;

6) zobowiązania krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) to ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego;

7) zobowiązania długoterminowe są ogółem zobowiązań, których okres spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, z wyjątkiem zobowiązań z tytułu dostaw i usług.

14. Wskaźniki:

1) wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;

2) wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;

3) wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;

4) wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;

5) wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;

6) wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

15. Przedmiotem obserwacji cen w zakresie produkcji sprzedanej przemysłu i produkcji budowlano-montażowej są ceny bazowe, tj. kwoty pieniędzy otrzymywane przez producenta od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszone o podatki od produktu oraz ewentualne rabaty i opusty, a powiększone o dotacje do produktu.

Wskaźniki cen:

1) produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, a także dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) opracowano na podstawie miesięcznego badania cen wyrobów i usług faktycznie uzyskiwanych przez, dobrane w sposób celowy, podmioty gospodarcze zaklasyfikowane do wyżej wymienionych sekcji. Badaniem objęto podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9.

W celu uzyskania wskaźników cen dla każdego rodzaju działalności obliczane są kolejno:

a) wskaźniki cen przy podstawie „miesiąc poprzedni = 100”:

- dla szerebla przedsiębiorstw – jako średnie ważone indywidualnych wskaźników cen reprezentantów przy zastosowaniu, jako systemu wag, wartości ich sprzedaży w badanym miesiącu,

- dla szerebla grup, działów i sekcji – jako średnie wskaźników cen agregatów niższego szerebla ważone ich pełną wartością sprzedaży w badanym miesiącu,

b) wskaźniki cen przy innych podstawach – jako średnie wskaźników cen agregatów niższych szerebli ważone wartością ich sprzedaży z 2005 r. Wartości te aktualizowane są miesięcznie o zmiany cen i zmiany struktury sprzedaży zachodzące w kolejnych miesiącach roku, którego dotyczą wskaźniki cen.

6) *short-term liabilities (excluding special funds) are total trade creditors and the whole or part of other liabilities with the maturity of twelve months as of the balance sheet date;*

7) *long-term liabilities are total liabilities with the maturity of more than twelve months as at the balance sheet date, apart from trade creditors.*

14. Indices:

1) *sales profitability rate constitutes the relation of the result from the sale of products, goods and materials to net revenues from the sale of products, goods and materials;*

2) *the cost level indicator constitutes the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;*

3) *the profitability rate of gross turnover constitutes the relation of gross financial result to revenues from total activity;*

4) *the profitability rate of net turnover constitutes the relation of net financial result to revenues from total activity;*

5) *the first degree financial liquidity indicator constitutes the relations of short-term investments to short-term liabilities;*

6) *the second degree financial liquidity indicator constitutes the relations of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities.*

15. *The subject of the price survey, in the field of sold production of industry, construction and assembly production is basic prices, i.e. amounts of money received by a producer from a buyer for a unit of product (good and service), decreased by the taxes on the product as well as by applicable rebates and deductions and increased by subsidies received for the product.*

Price indices of:

1) *sold production of industry (i.e. mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) are calculated on the basis of a monthly survey on prices of products and services actually received by specifically selected economic units, included in the above mentioned sections. The survey covers units, in which the number of employees exceeds 9 persons.*

With the aim of obtaining price indices for each type of activity, the following calculations are made in turn:

a) *price indices on the base "previous month = 100":*

- *at enterprise level – as weighted averages of individual price indices of representative items in using, as their weight system, their sale value in the surveyed month,*

- *at group, division and section level – as averages of price indices of aggregates at lower levels weighted by their full sale value in the surveyed month,*

b) *price indices on other bases – as averages of price indices of aggregates at lower levels weighted by their sale value of 2005. The indices are updated monthly by the price and sale structure changes, occurring in subsequent months of a year, to which the price indices refer.*

Wskaźniki cen obrazują dynamikę cen wynikającą z faktycznie wprowadzonych zmian cen, jak i zmian w strukturze asortymentowej sprzedaży oraz w strukturze odbiorców.

2) produkcji budowlano-montażowej uzyskano na podstawie miesięcznego badania cen robót realizowanych przez, dobrane w sposób celowy, podmioty gospodarcze zaklasyfikowane do sekcji „budownictwo”, tj. ok. 480 przedsiębiorstw budowlanych w kraju, w których liczba pracujących przekracza 9. Sposób obliczania wskaźnika cen jest analogiczny jak w pkt. 15.1.

16. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych opracowano na podstawie obserwacji cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych (ok. 1400 w 2012 r.) w 209 rejonach badania cen na terenie kraju.

Wskaźniki cen obliczono, przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

17. Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów i usług są notowania prowadzone przez ankietatorów urzędów statystycznych. Ceny towarów i usług notowane są raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu. Przeciętne ceny obliczono jako średnie arytmetyczne z notowań na terenie całego województwa.

18. Dane o cenach skupu dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych (patrz uwagi ogólne pkt. 7.3).

19. Źródłem informacji o cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach są miesięczne notowania cen prowadzone przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

20. Prezentowany podział nakładów inwestycyjnych, obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentację projektowo-kosztorysową,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,

The price indices illustrate the index of prices resulting from actually introduced price changes and changes in the commodity structure of sales and structure of the customers.

2) construction and assembly production are calculated on the basis of a monthly survey of prices of works realized by specifically selected economic units, classified in “Construction” section, i.e. by about 480 construction assembly enterprises in the country, in which the number of employees exceeds 9 persons. Price indices calculation is analogous in item 15.1.

16. Price indices of consumer goods and services was based on price observation of representatives of consumer goods and services (about 1400 in 2012) in 209 price survey regions of the country.

The consumer price indices have been calculated applying the system based on the structure of expenditure (excluding own consumption) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the one under the survey, derived from the household budget survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

17. The sources of information on retail prices of presented consumer goods and services are quotations conducted by price collectors of statistical offices. Prices of goods and services are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month. Average prices have been calculated as the arithmetic means of quotations throughout the voivodship.

18. Data on procurement prices concern prices pay by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average prices were calculated as a quotient of value (without value added tax - VAT) and quantity of each agricultural product (see general notes item 7.3).

19. The information on prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces. Average monthly prices were calculated as arithmetic mean of quotations from the entire country and from voivodships.

20. The presented division of investment outlays, including outlays on new fixed assets and (or) the improvement (enlargement, rebuilding, reconstruction, modernization) of existing capital asset items, was compiled according to the principles of the “ESA 1995” recommendations. Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as land and water engineering constructions), of which among others, construction and assembly work, design and cost estimate documentation,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, movables and fittings),
- transport equipment,

- inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadenia wieloletnie, a ponadto koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego (określanych do 31 grudnia 2001 r. jako odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych) za okres realizacji inwestycji (uwzględniono wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

21. Pogłowie zwierząt gospodarskich podano na podstawie badań pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego oraz bydła, owiec, drobiu i związanej z tymi gatunkami produkcji zwierzęcej, prezentując dane według grup produkcyjno-użytkowych. Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

22. Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją), **budownictwa i sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, łącznie natomiast z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na niewystępujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta.

23. Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, natomiast o **produkcji sprzedanej budownictwa** – działalności, odpowiednio: budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo” dane te obejmują:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. odpowiednio: przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

- other, i.e., detailed melioration, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets and since 1995, livestock basic herd and long-term plantings and moreover costs of treatment of contracted liabilities in order to finance purchasing, constructing and developing of fixed assets (determined up to 31st December 2001 as interests on credits and investment loans) for the period of investment realization (including exclusively in data expressed at current prices).

Other outlays include outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

21. Farm animal stocks have been given on the basis of surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter and cattle, sheep, poultry and animal production related to these species, with data being presented according to production – utility groups. Surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter are conducted three times a year – in April (as at the end of March), in August (as at the end of July) and in December (as at the end of November), while surveys of cattle and other farm animal species – twice a year – as in June and December.

22. Data on the value of sold production of industry (i.e. of mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities), **construction, sales of construction and assembly production** are presented excluding VAT and the excise tax, but including the value of objective subsidies for products and services, in so-called basic prices.

The value of sales construction and assembly production, expressed in basic prices, is equal to the value expressed in producer's prices due to the lack of excise tax and entity subsidies.

23. Data on sold production of industry covers industrial and non-industrial activities of the economic entities included in the section: “Mining and quarrying”, “Manufacturing” and “Electricity, gas steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, instead data on **sold production of construction** cover construction and non-construction activities of economic entities included to the section “Construction”. Data concern:

- 1) the value of finished products sold, semi-finished products and parts of own production (regardless of whether or not payments due were received for them);
- 2) the value of paid works and services rendered, i.e. both industrial and construction as well as non-industrial and non-construction;
- 3) lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych systemem zleceńiowym (tj. na rzecz obcych zleceńiodawców) przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD do sekcji „Budownictwo”, polegających na wznoszeniu budynków i budowli począwszy od przygotowania terenu przez zróżnicowany zakres robót ziemnych, fundamentowych (stan zerowy), wykonania elementów nośnych, przegród budowlanych, układaniu i pokrywaniu dachów (stan surowy) do robót montażowych, instalacyjnych i wykończeniowych. We wszystkich tych kategoriach zawarte są odpowiednie prace związane z budową, przebudową, rozbudową, odbudową, remontem i konserwacją stałych i tymczasowych obiektów budowlanych.

24. Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną przez punkty sprzedaży detalicznej oraz inne punkty sprzedaży (np. sklepy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

25. Od 2012 r. zakres podmiotowy badania bazy noclegowej został rozszerzony o pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne.

26. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo kwalifikowane - zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. - jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie statystyki policyjnej – systemu Temida.

27. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Data regarding construction and assembly production sales concern work realized domestically on the basis of contract system (i.e. for outside clients) by construction entities, classified according to NACE in the section “Construction”, consisting in the construction of buildings and structures from site preparation through a wide range of terrestrial work, ground worked (zero state), construction of bearing elements, partitions, laying and covering of roofs (raw state) for assemblage, installation and completion work. The pertinent work connected with the building, rebuilding, expansion, restoration, renovation and conservation of permanent and temporary building structures is included in all of these categories.

24. Data on retail sales cover the sale of consumer and non-consumer goods carried by retail sales outlets, catering establishments and other sales outlets (i.e. warehouses, stock houses) in quantities indicating purchases to meet the needs of individual customers.

25. The scope of the survey of accommodation establishments has been extended to guest rooms and agrotourist accommodation since 2012.

26. An ascertained crime is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation by a public prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of police statistics of computer system Temida.

27. The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.